

AZYGOS, est vena ortum ducens ex Vena cava duplici origine in abdomine inter duos diaphragmatis appendices, dein Thoracem ingressa sub Aorta juxta dorli vertebrae, accipit Venas Intercostales, & Venae caeve superiori iterum inseritur, estque insignis capacitatis. *Sine Pari* aut *Jugo* dicta, ex *α* priv. & ζυγος jugum. B. *Ader sonder paar of weerga*. G. Die ader ohne paar. Gall. *Veins Azygos*. A. The veine without a paire.

AZUR, à voce Arabica, & Persica, *Lazur*, quâ caruleum pigmentum denotant.

AZYMUS, est panis non fermentatus, & insalubris, ex *α* priv. & ζυμωσ fermento, unde ζυμη fermentum. B. *Ongehevelt brood / ongezuurs brood*. G. Ungehuffelt, ungefaurt brod. Gall. *Pain à chanter, sans levain, azyme*. A. Unleavened.

B.

BACCA BACCÆ. Gr. κόκκος, dicuntur fetus seu fructus sphaerici, minores herbarum, fruticum, arborumve, qui dispersiùs rariùsque nascuntur: vel quicunque parvi sunt & rotundi, ut ribes. Fraga, bacca lauri, juniperi, plerùmque molles, tenui membranâ, tecti, & femina in substantia pulposa nidulantiâ continent: atque in hoc ab acinis differunt, quòd iis densius proveniant. *Bacca*, fortè à Baccho, quia vitis, baccas producens, Baccho dicta. B. *Bezie*. G. Beeren. Gall. *Baye*. A. A Berry.

BACCAR, **BACCARIS**, est herba odorata. Sic dicitur quasi πύρχαρις, *omnibus grata*, propter eximiam fragrantia gratiam, in radice cinnamomum redolente, vel nomen accepit ἀπὸ τοῦ βακχάω, χάρις, quòd ex eo coronae bacchantium more, magna cum gratia, quam ex hedera gestatae sint.

BACCHICA, vide *Hedera*.

BACCINIA & **BACCINIUM**, est Vaccinia, sic dicta quòd baccas producat.

BACILLI, nomen imponitur Medicamentis figurâ bacillorum oblongâ, seu tereti, ut bacilli, seu candelae odoriferae. Item & bacilli ex glycyrrhiza, ab una extremitate confusi, qui linctui inserviunt: Ut vulgò in affectibus pulmonum & tussi, vel asthmate, à Galenica & Ara-

Arabica Medicorum turba præscribuntur. B. *Stokjes / lik en sproopstokjes*. Item vocantur Candelæ illæ, quæ usui veniunt, si cadaver aliquod foetidum dissectionibus Anatomicis vacet. *Kuikende Kaarsjes*. G. Wolriechender Kertzelein. Gall. *Chandelles odoriferantes*. A. A Sweet-smelling candle, or a Small Sticks.

BADIAGA, Est planta aquatica, spongiosa, ex multis fibrillis herbaceis quasi contexta, fragilis & friabilis si sicca, semina sunt grana rotunda, coloris albidi, in altera parte instar lapidum cancri excavata: odor plantæ est teter & pisculentus. Est planta apud Moscovitas in frequenti usu, contra livores oculorum & aliarum partium à verberibus, quos pulvis impositus unâ nocte tollere dicitur. Vide de hac Comment. Petropol. vol. 2.

BALANÆUM, sive **BALNEUM**, est propriè remedium corpori potissimum curando, detergendo, emolliendo, alliciendo, fovendo, quin & sudando deputatum: nam est totius corporis lotio; non raro tamen & pro lotionem partium solummodo inferiorum sumitur, quas *Insessus & Semicupia* vulgò vocant. Estque vel *Siccum* vel *Humidum*; sicca parantur ex cineribus, sale vulgari, arena, chalybe limato &c. *Humida* sunt vel *vaporosa*, vel *aquosa*. *Vaporosa* fiunt ex coctione Radicum, Herbarum, Florum, Seminum, &c. cujus vapor tantum suscipitur. *Aquosa* sunt vel *artificialia*, quæ parantur ex decoctis Medicamentosis. Vel *Mineralia* quæ *Therma* vocantur, quarum aquæ sunt aluminosæ, ferreæ, cupreæ, nitrosæ, sulphureæ, bituminosæ, vitriolicæ, &c. quæ omnes *Acidularum* nomine veniunt. B. *Zuur-bronnen*. G. Saur-bronnen. Ex βάλανω pello, & αίμα tristitia seu morbus. B. *Ein Bad-stube / water-bad / bad*. G. Ein Bad-stube. Gall. *Un Bain*. A. Bath.

BALANDA, aliis **VALANIDA** est Esculus, cujus fructus glandiformes sunt: ex βάλανω glans, & αἶμα forma.

BALANOCASTANUM, est radix tuberosa, quæ etiam Bulbocastanum appellatur. Ex βάλανω glans, & κάστανα castanea.

BALANOS, est glans propriè quercus, sed latius sæpe sumitur pro quibusdam fructibus oblongis & duris. Fortè à βάλανω projectio.

BALANUS, seu **GLANS**, est penis suprema pars, præputio tecta. Βάλανος, κόρυς Suida & Hesychio. B. *Het hooft der mannelijcke roede*. G. Der Kopff, vel Kolb am Schwantz. Gall. *le gland*. A. the head of the yard. Item *Clitoris Muliebris*, vide *Clitoris*. Sic etiam bulbofi fructus & radices appellantur, ut Juglans quasi Jovis glans; item glans quercus, Bulbocastanum &c. B. *Eichels, hollen*. G. Ein Eichel, esch-lauch. Gall. *Gland, eschalotte*. A. A kind of a corns, or Ches-nut. Item *Suppositorium*, & *glans*, vide suo loco.

BALANUS MYREPSICA, sive **NUX UNGUENTARIA**. Venit ex Ægypto, Arabia, Æthiopia, Syria & Barbaria. Fructus est arboris Tamarisco similis, magnitudine avellanæ nucis, intus nucleum continens pinguem & oleosum, veluti amygdalæ. Plinio dicitur *Myrobalanum*. Arab. *Habel Ben*, vel *Ban*, ab aliis *granum Ben*, in officinis *Ben*. Turcis *Hebelben*, ex Βάλανος glans, & μέγας unguentum.

BALATRO sive **BAMBALIO**, est vitium linguæ in laxitate consistens musculorum aut vinculi, cui adest nimia oris saliva. B. *Breyen* loquuntur enim, ac si bucca pulve esset repleta. Sic G. *Breyen*. Gall. *Parler comme si l'on avoit la bouche pleine de bouillie*. Quidam accipiunt pro hominibus nullius pretii. Forrè à balatu & vaniloquentia. B. *Sabbelaars / tateraars / hakelaars*. G. Ein *Plauderer*, *Backer* vel *Lallender* Tropff. Gall. *Hableur, jaseur*. A. A *Babbler* or *Pratler*.

BALAUSTIUM, est flos mali punicæ sylvestris coloris puniceus, saporis adstringentis. An à βλαστὴν germinare. Gall. *les Balaustes ou fleurs du Grenadier*.

BALBUTIES, Gr. τραυλότης, τραυλισμός, φσιλλότης, & ψιλλισμός. Huc pertinet *Blesitas* & *Blesa lingua*; *Balatro*, & *Bambalio*. Est vitium in musculis & organis loquelæ. Estque vox tarda & interrupta, variè flexa, & in quibusdam literarum pronuntiationibus admodum difficilis, hinc cum eas efferre non possunt, alium sonum & inarticulatum sive sibilum, & aspirationem eo conatu, quo difficultati mederi volunt, adspargunt subinde silent, mox contentiore voce excutiunt incondita quædam, incongruâ oris & linguæ contorsione: Porro tremulo sono certa vocabula loquuntur & os habere solent hu-

humore nimium madens, quem sæpe cohibere non possunt, quin effluat, aut in adstantes expuatur. Tandem hoc habet Balbuties, quod alio tempore major sit, alio minor: hinc sani & qui bene loquuntur, nimium si festinent, sæpe balbutiunt. B. *Stammelng.* G. Das Stammeln. Gall. *Beguayement.* A. A stuttering, a stammering.

BALISTÆ Os, vide *Astragalus.*

BALLOTE, est Marrubii species: habetque caules fortes, quadratos, lanuginosos, rubicundos, folia sibi invicem opposita, majora, & oblongiora Marrubio albo, Mellissam referentia, sed obtusiora, magis rugosa, in margine incisa, coloris viridis subfufci, odoris foetidi; flores verticillatos coloris rubri; semina oblonga, in capsula, quæ flori tanquam calix inservit, inclusa; radix fibrosa, perennis: sic dicitur *παρὰ τὸ βάλλειν, καὶ ὄττα*, quod ad inveteratos aurium dolores sit efficax. Vocatur *Marrubium nigrum*, à foliorum similitudine & *Nigrum* à caulis colore, qui niger est respectu Marrubii albi: habet odorem virosum ut Castoreum. Gall. *Marrube noir ou Marrube puant.*

BALNEUM, Chymicis dicitur vario modo, nempe arenosum, Cinereum, Martiale, Mariæ, Maris, Vaporosum &c. *Arenosum Balneum* est, cum retorta vel cucurbita in arena collocatur vel in cineribus vel chalybis limatura. *Balneum Mariæ* seu *Maris*, quod hoc signo notatur. B. M. & M. B. est cum eadem instrumenta aquæ calidæ imponuntur; & cum vaporosum dicitur, instrumenta tantum vaporem aqueum excipiunt, vel corpora sudationi exponuntur. B. *In 't Bad distilleren.* G. In Bad distillieren, vel Sinbrennhelm. Gall. *Bain, Bain Marie, Bain de vapeur.* A. Distillation in the Bath. De cæteris Balneis, vide *Balanæum.*

BALSAMELLA, idem quod *Balsamina.*

BALSAMINA, est planta, quæ habet caules crassos, rectos, ramosos, succulentos, aliquando in parte inferiori rubicundos: folia oblonga, acuta, aliquantulum in margine incisa, saporis amari: flores polypetalos, anomalos; hi autem vel tetrapetali, vel hexapetali; floris tetrapetali petalum superius fornicatum est, inferius concavum, & caudatum, duobus lateralibus auritis & amplio-

prioribus; floris hexapetali petalum inferius est caudæ ex-
pers: Pistillum duobus foliolis stipatum, floris meditul-
lium occupat, abiturque deinde in fructum nunc ex utraque
parte turbinatum, nunc siliquæ æmulum, valde contra-
ctilem, vi elasticâ hâc illa dissilientem, seminibusque fo-
tum, axi seu placentæ affixis; radix fibrosa, alba est: No-
men, quod ex floribus insolationi balsamum fiat, ad vul-
nera sananda, sortitur, mirum unde ipsi illud nomen, nam
minimè balsamum refert, neque est apta ad Balsamum
conficiendum, sed penitus est venenata. Gall. *Balsami-
ne.*

BALSAMITA, est planta, quæ habet caules canalicu-
lato, villosos, ramosos: folia oblonga, in margine incisa:
flores in summitate caulium congesti sunt; his succedunt
capsulæ membranosæ, compressæ, oblongæ, semina par-
va continentes: radix mentham refert, fibrosa est; dicitur
& costus hortorum, mentha corymbifera; derivatur, ob
odorem potentem, à voce Balsamum. B. *Bah-kruid.* Gall.
Coq. herbe du Coq. Pasté.

BALSAMUM, ejus planta frutex est; seu arbuscula,
tres cubitos ad summum alta, folia alens Rutæ foliis simi-
lia. *Syriacum* dicitur Rutæ folio. Nascitur spontè in Ara-
bia Felici, unde olim in Judæam, & hodie in Ægyptum
translata, loco quodam occluso, Cayro vicino, quem *Ma-
teream* vocant, colitur. Ejus fructus dicitur *Carpobalsa-
mus*; Ramusculi *Xylobalsamum*; Succus *Opobalsamum*.
Fructus eligatur recens, plenus, ponderosus, gustu mor-
dax. Ramusculi probantur recentes, tenues & odorati.
Dicitur ἀπὸ τοῦ βαλῆ, καὶ οὐρανίου, quod cœlestem ac divi-
nam messem reddat. *Hesychius*, βαλὸν, ἕδον καὶ ἔρανον,
καὶ βαλῆς, polum cœlum. Vel *Balsamum* dicitur, quasi
Balsamin, quod in orientalibus linguis exercitati dicunt
esse, Princeps aromatum. *Pausanias*, si rectè scribitur
πάλαμιν vocatur. Alii βλάσαμιν. Ægypti *Balassan* nomi-
nant. B. *Balsam.* G. *Balsam.* Gall. *Baume.* A. The Bal-
same Tree.

BALSAMUS vel BALSAMUM. Balsami vocabulum
pluribus in officina usurpatur significationibus. 1. Deno-
tat genus quoddam *odoramenti* crassiusculi instar unguen-
ti, vel linimenti, & hæc significatio usitatissima est. e. g.
Balsamus rosarum, apoplecticus & similes. 2. Solent quo-
que

que ex gummi resinisve cum spiritu vini liquores destilla-
ri, qui extrinsecus illinuntur, balsamique nomine veniunt;
ut balsamus nervinus, sciaticus & similes. 3. *Inunctorium*
liquorem significat, eumque oleo crassiolem, linimento li-
quidiorem. 4. Balsami nomine sibi vindicarunt *folia fusa*
& *liquata*, ut balsamus falis gemmæ. 5. Sunt *singulares*
quædam *preparationes* quibus balsami nomen imponunt;
ut balsamum sulphuris, &c. 6. Tandem etiam lachrymæ
quædam arboreæ balsami vocantur, ut balsamus copayvæ.
7. Balsamus est, quo cadavera condiuntur. B. *Balsam.*
G. Balsam. Gall. *Baume.* A. Balme or Balsame.

BAMBALIO, Idem quod *Balatro.*

BAMBAX, Idem quod *Bombax.*

BAMMA, est tinctura seu liquor, in quo aliquid tingi-
tur, aut inadesit, ut panis iuscule immeritur, à *βάμμα* im-
mergo. B. *Gen indoopsel.* G. Da man was ein taucht,
einweicht. Gall. *immersion, trempement.* A. A liquor in
which any thing is dipped.

BAPTISECULA, vide *Cyanus.*

BARAS, Arab. Idem quod *Alphus.*

BARBA, est Labiorum & menti pars pilosa. B. *Be*
baard. G. Der barth. Gall. *La barbe.* A. A beard.

BARBA CAPRINA; vel CAPRI: vocatur à florum
figura, quæ caprinam barbam referre videtur.

BARBA HIRCI, idem quod *Tragopogum*, & *Ulmaria.*

BARBA JOVIS, est *Semper-vivum*, seu *Sedum.* Est ar-
buscula quæ habet caulem durum, ferè lignosum, corti-
ce lanuginoso albo tectum, plures ramos dimittentem; fo-
lia bina villosa, splendens, coloris argenti: flores in sum-
mitate crescentes, sunt exigui, leguminosi; genistam re-
ferentes, quo ad figuram, non quo ad magnitudinem; post
florem sequitur siliqua brevis, ferè ovata, foeta semine sub-
rotundo; crescit in montibus & locis saxosis circa mare.
Gr. *Α'είσιον*: sic dicta fortè, quod putent cum Jovis bar-
ba similitudinem habere. B. *Wuis-look* / *Donder-*
baard. G. Haus-laub, Haus-wurtz, Donner-bart. Gall.
Joubarbe. A. Houfelceke.

BARBAREA, est herba S. Barbaræ dicata. Appellatur
aliàs *Nasturtium Hyemale.* Gall. *herbe aux Charpentiers.*

BARDANA, est *Lappa.* Fortè à Bardus, hoc est he-
bes, quia folia habet mollia & hebetia. Vide *Lappa.*

BARYOCOCCALON, est *Stramonium*, five pomum spinosum, ac si diceret, quod sit nux, gravem somnum producens, ex βαρε, gravis, & κόκκαλον nucleus.

BARYCOIA, est audiendi gravitas, ex βαρε grave, & ἀκούω audio. B. **Swaarhorigheid**. G. Harthoerung, Taubheit. Gall. *Surdité*. A. Hardness of hearing.

BARYPHONIA, est loquendi gravitas, à βαρε grave & φωνή vox. B. **Een moepelijckheid van spreken**. G. Schwere zu sprechen. Gall. *Difficulté en parlant*. A. Difficulty of speaking.

BARYPICRON, est Absinthium latifolium : quasi diceret, supra modum amarum. Ex βαρε grave, & πικρον amarum.

BASILARE OS, vulgo denotat *os Sphenoides*, & palati os. Significat quoque occipitis os, quod & *Os prore*, *Os memoria*, vel *Os pyxidis* dicitur. Gr. ἰσιον. B. **Het Wigge-been**. Gall. *L'Os sphenoides*.

BASILICA, est vena brachii interna, *Hepatica* dicta, à βασιλεύω rego. B. **Teber-ader**. G. Die Leber-ader. Gall. *La veine basilique*. A. The basillick veine.

BASILICUM, est Medicamentum viribus pretiosum, & cæteris excellens, à βασιλεύω rego : hoc nomine tamen plerumque officinale unguentum insignitur. B. **Een Koninklijk Genees-middel**. G. Koenigliche Artzney. Gall. *Remede Royale*. A. A Noble Medicine.

BASILICUM, est Ocimum, herba odorifera. Sic dicta ob vires quas præstat regias. Βασιλικόν est Regium : βασιλεύω Rex.

BASIOGLOSSUM, est pars musculorum linguam deprimens, ortum a basi ossis hyoidis, finitur prope linguæ cupidem, fibris secundum longitudinem, & aliquatenus oblique ad latus excurrentibus : ex βάσις fulcimentum & γλώσσα lingua. B. **Des tonges neerdrukkende Spieren**. G. Des zungs niederdruckende maulz. Gall. *Muscle qui abaisse la langue*. A. Muscles that depress the tongue.

BASIS, est cordis superior pars mucroni opposita. Item sustentaculum ossis Hyoidis pro lingua : & occipitis os pro sustentando cerebro &c. Item in formulis præscribendis præcipuum ingrediens : à βαίνω incedo, unde os Basiliare. B. **Ondersteunsel / grond / voet**. G. Der Grund, boden eines dinges. Gall. *Base*. A. The base of any things.

BATI-

BATHMIS, est sinus in osse Brachii seu Humeri, utrinque singuli; in quo cum extenditur flectiturque tota manus; ulnæ ipsius coronæ, sive processus ingrediuntur: à *βᾶσις* ingredior. B. *En inhoek van 't schouder-been.* G. Hohle von das Arm-bein. Gall. *sinus ou fosse de l'os du bras.* A: The in most proceß of the Shoulder bone that receives the Ulna.

BATHYPICRÓN, est *Absinthium latifolium*. Significat. profundè amarum, ex *βᾶσις* profunde, & *πικρὸν* amarum.

BATINON MORON, est fructus Rubi idæi, *βᾶσις* enim est rubus.

BATIS & BATOS, est Rubus, ut docet Nicandri Scholiastes: dicitur, quod indomita sit planta, accessumque propter spinas, quibus valde pungit, non admittit. *Ειρηται*, inquit, *βᾶσις* διὰ τὸ ἄβᾶσις εἶναι. A contrario igitur nomen impositum, *βᾶσις* à *βαπτίζω*, vado, aditus, accessus; *βᾶσις* γὰρ terra facilis accessus: hujus fructus *βᾶσις* vocatur.

BATRACHIOIDES, est Geranii species Batrachio similis: ex *βᾶσις* rana, & *ἰδίς* forma. *Batrachion* enim est *Ranunculus*.

BATRACHIUM Græcis, *Ranunculus* Latinis. Apulejus nominat *Sceleratam*. Vulgus Medicorum *perperam*, *Pedem Corvi* vocat. Sunt etiam qui *Flammulam*, ab utendi facultate appellant. *Batrachion* autem sive *Ranunculus* dicta est haud dubiè, quòd limitibus humidis opacisque marginibus ranarum more lætetur, aut quòd aquis ubi ranæ degunt potissimum, gaudeat; aut quòd sub ejus umbra ranæ frequenter inveniuntur. *Agrèste* verò *Apium* seu *Apiastrum*, quòd foliis *Apium* æmuletur. *Scelerata*, eo quòd comesta noxia sit: Vel, quòd magis arridet; quia validi sceleratique mendicantes sibi crura & lacertos hanc ipsam dilaniant, quo possint impudentius stipem extorquere, atque hanc imposturam pecuniolam aucupari. *βᾶσις* est Rana. Vide *Ranunculus*.

BATRACHUS, RANA & RANULA, seu HYPOGLOSSIS, est tumor sub lingua scirrhusus, suppuratorius, vel inflammatorius, continens nonnunquam in folliculo materiam melliceridis similem, linguam summo-perè incrassans, loquelam difficilem reddens, unde coaxando vox producitur, a *βᾶσις* rana coaxando imi-

tor, comp. ex βόη vox, τραχίσια aspera, & ἔχω habeo. B. *Griffhildvorsch geschwel.* G. Eingeschwulst unter die zunge. Gall. *le Batracos, ou Ranuncule.* A. A disease under the tongue.

BAUCIA, dicitur Pastinaca sylvestris. Fortè à jucunditate; βαυκός enim est jucundus. Alii *Branam Leoninam* aut *Ursinam* vocant.

BDELLIUM, est gummi, aut lachryma resinosa, Myrrhæ gustu & colore proxima, sed cujus arboris incertum est. Si bonum, gustu erit subamarum, translucidum cum frangitur, pingue cum fricatur, odorum, facile mollescens & flammam concipiens, eamque cum strepitu pertinaciter alens: Gummi quidam arboris esse spinosæ in Arabia, India, Media &c. esse putant; illud nomen denotat, quasi diceret fetens gummi: videtur olim fuisse ex iis, quæ propter ingratum & gravem odorem, ferè foetere videbantur, à βδέλλω foeteo, pedo.

BE CABUNGA, est Veronica aquaticæ species, cujus est vox ficta. Ex B. *Beeke-boom / Water-kers / Boekbunge / Waterbunge / Water-porzelpn.* G. Bach-bungen, Wasser-bungen, Brunnen-kresz. Gall. *Creffon aquatique* & *Berle.* A. Brook lime, Becabung.

BE CION, est *Tussilago* seu *Farfara*. Sic dicitur quia pectoris morbis medela est, βήξ quippe tussis est, & βήσιω tussio.

BE CHICA, sunt Medicamenta tussim inhibentia, ejusque causas corrigentia, Lat. *Pectoralia* à βήσιω tussio; Unde βήξ tussis. B. *Bozst-middelen.* G. Brust-artzney. Gall. *Remedes pour la poitrine.* A. Expectorating Medicines.

BE DEGARIM, seu BE DEGVAR, vide *Spina alba*.

BEHEN, officinæ nostrates monstrant radices nomine *Beben*: Unam *Beben Rubram* appellant, alteram *albam*. De utraque controvertitur cujus sint speciei. Arabibus (ut Serapioni) sunt *Beben*, pastinacæ radicibus similes. Hinc scribit Hali Abbas, *Beben & Pastinacæ sylvestris radices* nullum inter se discrimen habere. E modernis *Beben albam* aliqui *Polemonii*, sive *Lychnidis sylvestris* speciem esse autumant, quam Tabernamontanus vocat *Herbam articularem*: *Beben rubrum*, alii *Limonii maritimi*, alii *Valerianæ rubræ*, alii *Bistortæ* speciem esse putant: aliqui verò, Garziâ & monente & reprehendente, *Zerumbeth* esse statuunt. Hinc est, quod aliqui in descriptionibus

bis Arabum substituunt *Eryngium*, alii *Tormentillam*, alii *Angelicam*, alii denique *Caryophyllatam*. Auctuarius & Myrepsus *Behen Hermodactylos* esse volunt, forsan avellanas purgatrices.

BELEMNITES, est lapis, ultra digitum longitudinem non assurgens, teres, in apicem obtusum desinens, aliquando plenus, aliquando concavus, terram vel arenam recondens, coloris albi, cinerei, aurei, pellucidus interdum, juxta longitudinem habens rimam: nomen τοῦ βέλν, id est sagittæ effigiem representat: dicitur & Lyncurius, quod ex urina Lyncis conflare falso putent: vel Dactylus Idæus, quod in monte Ida reperitur. Gall. *Belemnite ou Pierre de Lynx*.

BELENOIDES, est processus styloides, cranii basi infixus, à βάλλω jacio, unde βέλος sagitta, & ἴδιον forma. B. *Przem-wps uitstecksel*. G. Der griffel gleiche aufzwasch. Gall. *Apophyse styloide*. A. The processè styloides.

BELLADONA, est planta, quæ caules dimittit ad altitudinem quatuor pedum qui sunt crassi, rotundi, ramosi, villosi; coloris rubicundi, obscuro: folia solani, sed duplo vel triplo majora, & latiora, oblonga, mollia, non angulosa, aliquantum villosa aut lanuginosa: flores ex alis foliorum erumpunt, monopetali, campaniformes, ut plurimum in quinque partes laciniati; coloris albi & purpurei: flori succedit fructus ferè rotundus mollis, cerasam æmulans, niger, splendens, in duo loculamenta divisus, continens semina placenta affixa, rotunda vel ovata: radix est longa, crassa, albescens, in multos ramos divisa; hæc planta crescit in sylvis, nomen est corruptum, ex *Bellonaria*, quo modo Solanum somniferum vocari scribit *Apulejus*. Significat etiam pulchram matronam, quia hæc olim utebantur mulieres ad decorandam cutim.

BELLIS, BELLUS FLOS, & HERBA MARGARITA, est planta parva, humilis, quæ habet folia parva, oblonga, levigata, in extremitate sua circularia, repentina, quædam parum crenata, alia integra; calicem monophyllum, profundè divisum, & multifariam ad basin ferè usque: florem habet vel nudum, vel planipetalum; capitulum seminale per maturitatem, delapso flore, assurgit; ubique in pratis nota, sic fortasse vocatur, quod

in pratis ubique bellum & lætum aspectum præbeat, hinc belus quasi pulcher dicitur; vocatur & consolidago; quia succo suo glutinoso vulnera consolidat. B. *Madelieben / Maagdelieben / Margzieren / Kersouwen*. G. Matzlieben, Massufelen, Monatbluemlein. Gall. *Marguerites, Pasquettes*. A. Daïfie.

BENEDICTA HERBA, vide *Caryophyllata*.

BENIGNUS MORBUS, est qui nulla vehementia & sævitia, supra ordinarium cursum habet symptomata. B. *Ein goedaardige ziekte*. G. Eine nicht allzu schwere Kranckheit. Gall. *Maladie Benigne*. A. Amild disease.

BENZOÏN, Gummi resina est, ut dicunt arboris proceræ; Verùm *Bontius*, dicit reperiri in Java plantam ex pluribus sarmentis coalitam, qualis est *Smilax aspera*; seu Salsa parilla, nisi quod sarmenta ibi brachii crassitiem æquent, vel etiam superent, ita ut hæc in medio sæpe truncus arboris continuus satis crassus appareat, ex hujus cortice inciso colligitur gummi benzoin. *Dollif. H. N. Grimm*, notat esse arborem egregiæ formæ, recti caudicis, & mediocris magnitudinis, habens viri plerumque crassitiem; Crescit ad occidentem Sumatræ. Fructus fert rotundos sed compressos, magnitudinis parvæ nucis avelanæ, & inclusus est tunicæ, instar nucum juglandium, quæ tamen aliquantulum, pilosa est. Folia profert tenera & mollia, inferius pallido-viridia superius verò saturatè viridia. Nucleus hujus fructus saporem habet ingratum & amarum. Arbor quinquennis vel sexennis usque ad lignum secundum longitudinem vulneratur, unde liquor albus, tenuis, viscosus, glutinosus & pellucidus exstillat, qui solari calore induratur, unde duplex gummi, album & citrinum, vel crassius & obscuri coloris; Estque valde odoratum, & si bonum, pellucidum, globulis candidis refertum, thuris æmulum, citrinescens est, venit etiam ex Siamo, Samaria, & Sion. Vocatur & *Afa dulcis*. B. *Benzoïn*. G. *Benzoin*. Gall. *Benjoin*. A. *Benjamin* vel *Benzoin*.

BERBERIS, est magna arbuscula, ramosa, spinosa, corticem tenuem, & politum habens; folia oblonga parva, viridia, in margine incisa, aliquantulum aspera, saporis acidi; flores in parvos racemos congesti, & multis parvis foliis flavis instructi sunt; his succedit fructus tener,

ner, parvus, ovalis, succo plenus, post maturitatem coloris rubri, saporis acidi, adstringentis, grati; femina oblonga, dura, coloris fusci in se habens; radix non est compressa, lignosa, intus flava: hæc arbuscula crescit in locis incultis: dicitur & *Oxyacantha*, idque à spinarum acuminatis cuspidibus. *Berberis* verò est vox origine Barbarica, & ab ea voce videtur descendere *Barbar*, *Barbaris*, & *Berberis*: nonnulli derivant ab *Amyrberis Avicennæ*, unde mutatis quibusdam literis *Berberis* devolvi putant: vocatur etiam *Spina acida* & *Cresspinus* vel *Crispinus*, ab Italica voce, *Crespino*. B. *Zauce-boom* / *Zuur-boom* / *Berberisse-boom*. G. *Paisiël-beer*, *Saurick*, *Erbfeil*, *Berberos-stand*. Gall. *Epine-vinette*, vel *Aigrette*. A. *Barberty-tree*, or *Pipperidge bush*.

BERIBERI, *Bontio* aliisque vox familiaris apud Indos: Vox est Barbarica significans paralysis speciem, cum quis nictitando genubus & elevando, ovium iustar incedat. B. **Schaaps-lammigheid**.

BERYLLUS, *βερύλλος*, quasi virillus à virore lapidis. **BES**, alias *Bessis*, *Bissis*, *Bissa*, vel *Bise*, quasi bis triens, quia $\frac{2}{3}$ sive due assis Trientes, seu quod dempto libræ Triente superest, hoc est, Unciæ VIII. Priscian. p. 8. vulgò *Marca*, vox præterquam *Celsò*, *Galeno* usitata. Olim *Des*, veluti dempto triente. Aliàs *Libra numularia* & octonaria.

BETA, est planta culinaria, quæ habet folia ex radice erumpentia magna, polita, splendentia, satis carnosâ, tenera, viridia, vel albescencia, aliquando viridia subfusca, vel rubicunda, succo saporis nitri plena; flos est apetalus, stamineus, in globum collectus, calice quinquifido prehensus; cuilibet flosculo subnascitur ovarium, quod est vasculosum, uno setum semine, fructus tres, quatuorve in unum colliguntur: radix annua, in nonnullis valde carnosâ, crassâ: dicitur *Cicla officinarum*. Gr. *σιβήριον*, vel *τιβήριον*. Nomen accepit, quod figuram Literæ Græc. *βήτα* dum semine turget, referat. Nam summitatem in acumine reflexam obtinet. B. *Beet*. G. *Mangolt*, *Runckel*, *Pieffen*. Gall. *Bette*, *Poirée blanche*. A. *Beet*.

BETONICA, est planta, quæ habet folia ex radice erumpentia oblonga, satis ampla, viridia, in margine in-

cifa, parum aspera, saporis amari; caulem quadratum, parum rugosum, folia hinc inde bina opposita habentem; flores in verticillos, deinde ad superiora in spicas digeruntur, galea erecta, imbricata, bifida, barba trifida, segmento medio bifido, majore; semina oblonga, in capsula, quae flori tanquam calix inservivit, inclusa; radix crassa, fibrosa; dicitur & *Vetonica*, à varietate & copia remedium; *Κίτρον* à Græcis dicta est, hæc siquidem voce opus interpunctum, acuve pictum nominavere, nascitur in pratis, montosis, frigidis & opacis locis, ideoque Gr. *Ψυδάρορον*, vocata est, quasi frigus alens, ab inventoribus *Vetonicis* Hispaniæ populis *Betonica* & *Vetonica* appellata est, quod in frigidis locis nascatur; dicitur etiam *κίτρον* ab *ἐκτομα* medeor, quia hæc planta summi usus est in medicina. Porro *Caryophylleus* flos etiam vocatur *Betonica*, vel *Tunica* detractis à *Betonica* duabus literis prioribus. B. *Betoni*. G. *Betonien*. Gall. *Betoine*. A. *Betony*.

BETULA & BETULLA, Gr. *Σημίδα*: arbor est, mediocris altitudinis, cujus rami sunt tenues, flexiles, incurvati, cortex exterior trunci est crassus, asper, albus, fissus; interior verò est tenuis, politus instar pergameni, hunc etiam veteres papyri loco adhibebant; lignum est album; folia mediocriter lata, acuta, in margine dentata, populo nigrae satis similia, viridia, tenera, polita, saporis amari; flos mas amentaceus, foliosus axi affixus capillaceo longo; fructus loco à flore remoto squamosus, cylindraceus, sub squammis suis recondens semina alata; hæc arbor crescit in sylvis; quidam dici putant, quod bitumine scateat; apud Plinium enim legere est; *Bitumen ex ea Galli excoquunt*: Malunt alii à batuendo nomen accepisse: batuere enim cedere est. Sic *Batula*, lévi mutatione, fit *Betula*. B. *Berken-boom*. G. *Bircken-baum*. Gall. *Bouleau*. A. *The Birch-Tree*.

BEZOAR, est vel Chymicum, vel animale. *Chymicum* est compositio ex *Butyro Antimonii* & *Spiritu nitri*, ex qua pulvis albus componitur, adversus venena, qui & sudorem prolicet. *Animale* duplex est *Orientalis* vel *Occidentale*. *Orientalis* reperitur in animali capri-cerva dicto. Estque animal Persiæ ac Indiæ Orientalis, partim cervo simile, partim caprae: hinc fit ut aliis capra audiat; aliis hircus, aliis capri-cerva, Persis *Pajon*, iste lapis in præ-

prædicto reperitur animali, nempe in proventriculo, hinc & in ventriculo aliisque cavitatibus internis. Figuram habet ovalem, rotundam, sessilem & intus cavam, in mediotulio paleam continet, pilos, vel similia, superficies est laevis & glabra cum splendore, substantia è laminis caprarum adinstar sibi incumbentibus compacta, variante colore, plerumque atro-virente, hinc dilutiùs virente, pallescente, cineritiò, fulvescente melleo &c. odore nullo, nisi contrito, tum muscum aut griseum ambram redolent: variante magnitudine & pondere, plerumque sc. intra juglandis magnitudinem constitutis, vel paulò majoribus aut minoribus, dantur quoque artificialia, sed vilipendenda. Inprimis reperitur hic lapis, notante Kœmpfero, in Persidis provincia *Laar*, aliisque: genitrix est fera quaedam montana caprini generis, quam incolæ *Pasfen*, nostrates capri-cervam nominant, destituti voce, quæ utrumque sexum exprimat. Animal pilis brevibus ex cinereo rufis vestitur, magnitudinem capræ domesticæ, ejusdemque barbatum caput obtinens. Cornua feminae nulla sunt, vel exigua; hircus longiora & liberalius extensa gerit, annulisque distincta insignioribus, quorum numeri annos ætatis referunt; annum undecimum vel duodecimum rarò exhibere dicuntur, adeoque illum ætatis annum haud excedere, reliquum corpus, à cervina forma, colore & agilitate nihil differt: timidissimum & maximè fugitivum est, inhospita asperrimorum montium tesqua incolens, & ex solitudine montana in campos rarissimè descendens, & quamvis plures regni regiones inhabitat, lapides tamen *Bezoardicos* non omnes gignit. Omnes enim regiones quas incolunt capri-cervæ non ferunt herbas, ex quibus depastis lapides creduntur generari, vel qui generantur non omnes æquè nobiles sunt, hinc in quibusdam locis nulla ex prædictis bestiis datur ætate provectâ, quæ lapidem non contineat, cum in aliis extra *Larensem* Provinciam, ex centenis, vix una sit, quæ lapide dotetur, eoque ut plurimum exigui valoris: in hircis lapides majores & frequentius inveniuntur quàm in feminis: lapidem ferre judicantur annosi, valdè macilentis, colla habentes longiora, qui gregem præire gessunt, circumspiciuntur incedunt, & insidias magis, atque sodales, metuunt, quod idem de feminis affirmabant

Autori ductores ibidem loci. Omnes Bezoardici non æque æstimantur boni; notam legitimi lapidis profitentur, si volæ manus cinere aspersæ, vel cretâ oblitâ affrictus, lineam inducat luteam, vel ex luteo viridantem: Hæc illis Lydius est, quo veritatem simul ac bonitatem explorant; Acus candentis admissio, quæ Cl. *Schrodero* placet, fallax bonitatis testis est: quia si adulterini ex resinosa construuntur massa, acum utique admittent; legitimi vero plerique ita indurati sunt, ut acum candentem respuant. Quos Cl. *Kampferus* in natali monte comparavit, & genuinos esse novit, vix candentis acûs vestigium recipiunt, sed attactu ignis dissiliunt: Neque est nota, addit, factiti lapidis, si interiores laminæ deterioris substantiæ & coloris fuerint: ea enim ex diversitate alimenti disparitas provenit, dum genitrix bestia locum pastus mutat. Pro genuino habet eos, qui inter resinæ & lapidis substantiam ita ambigunt, ut confusi in acido nitri, vel salis spiritu dissolvantur, ac menstruum colore fati rubente simulac virtute suâ imbuant: ex lapidis raritate & pretio facillè colligitur, bezoardicos quibus in pharmacopœis Europæi utuntur, non esse Persicos, vel ex eorum numero, qui à capris bezoardicis *Pafen* nomen sortiuntur, sed vel ex aliis animalibus, vel sub alio cælo degentibus depromptos & suppositos. *Occidentale* venit etiam ex capri-cerva, nulla tamen cornua gerente; nascitur in Peru, dicitur *Vicumiras* seu *Taraguas*, in iis locis animalis, ut de priori dictum, invenitur, circa rem heterogeneam in cavitate media contentam tunicatim concretus; *Orientalibus* ut plurimum major; superficie scabrâ, colore cinereo, albo, nigro, obscureve virente, qui optimus. Gall. *Bezoar*.

BEZOAR ANIMALE, est hepar & cor viperarum ficatarum & pulverisatarum.

BEZOAR MINERALE, est præparatio antimonii sulfuriferi, cui attribuitur virtus, quæ bezoar orientali adscribitur, unde nomen.

BEZOARDICUM, est Medicamentum alexipharmacum venena & malignitates expellens. Derivatur nomen à Lapide bezoar. B. *En tegengift*. G. *Widergiff*. Gall. *Contre-poison*. A. A. Antidote.

BIBENELLA, & BIPENULLA, Idem quod *Pimpinella*.

BIBITORIUS MUSCULUS, sive *rectus*, *Oculum adducens*, positus in majori angulo oculi, ortus ex foramine orbitæ irregulari, anteriùs bulbo implantatur, sic dictus, quod introrsùm nasum versùs oculum ducat, bibentefque cantharum inspicere cogat. B. *De drinkspier*. G. Der Sauffer Mausz. Gall. *Muscle Adducteur*. A. The drinking muscle.

BIBLIOTHECA, quasi *Bιβλιων θησαυρον*, librorum theca; *βιβλη* autem significat plantam, quæ papyrus dicitur, quâ olim chartæ conficiebantur.

BICEPS MUSCULUS, hoc nomine gaudent duo musculi, quorum unus est Tibiam, alter Cubitum movendo dicatus: qui Tibiam movet oritur uno capite in tuberositate ossis Ichi, altero in inferiori & exteriori parte femoris, & inseritur in Epiphysi superiori Fibulæ. Qui autem Cubitum movet, oritur uno capite à processu coracoideo, altero à cavitate clinoidæ scapulæ, inseritur Ulnæ parti anteriori. B. *De tweehoofdige spier*. G. Der zweykeppfige Mausz. Gall. *Muscle biceps; ou jumeaux; celui de bras peut être appellé Coraco-Radial, par rapport à ses attaches*. A. The Muscle with two heades.

BICONGIUS, est mensura duodecim sextarios continens, dicitur continere viginti quatuor libras vini.

BILIS, est duplex, vel quæ in hepate mediantibus glandulis exiguis segregatur, vel in vesicula fellea: utraque per ductum Cholidochum in intestinum duodenum exantlatur, ut ibi ciborum ulteriori perfectioni inserviat, & feces à secretionem chyli relictas foras convehat. *Bilis* chemicè examinata constat ex sulphure, sale volatili & pauca aqua, Ordinario flava utraque est; tamen quæ in vesicula continetur est profundius flava, spissior, amarior, quàm quæ ex Hepate continuo destillat: Et prior tantum copia, compressu externo, contractione fibrarum irritatarum in muscolosa vesicæ tunica, excernitur; è contra verò hepatica dilutior, pellucidior, blandior, jugi fluore stillat, & solis actionibus circumduktorum humorum, & respiratione expellitur; utraque hæc bilis humor est saponaceus, abstergens, olea aquæ miscibilia reddens, resinas, gummi, tenacia quæque resolvens, attenuans, homogenea faciens, si cum his conteritur; nec alcalica est, nec acida, sed oleo, sale, spiritibus inprimis

mis concrevit aqua dilutis, non combustilis, nisi ficcata prius, hæc tamen bilis cystica plus, hepatica minus præstat; unde diversitas quædam videtur in his. *Præter ordinem* verò Vitellina, Porracea, Æruginosa, vel Glauca est, quæ colorum diversitates solummodo ex spissitudine varia, & mora in cavo communi contracta expullulant. Bilis igitur est liquidum ex sanguine secretum, neque Bilis dicitur, nisi quando à sanguine segregata fuerit; ideoque Veterum sententia de humore bilioso, inventa circulatione sanguinis, prorsus corrui, vide *Humores sanguinei*, Celso Fel. *χολή ξανθή*, aut *προκρεσθής, γλυκὴ*, quasi dulce à contrario sensu, cum sit amarissimum, testibus *Plinio & Aureliano*. B. Gal. G. Die Gall. Gall. *Fiel*, *Bile*. A. The Gall or Bile.

BILIOSUS, dicitur, præsertim Veteribus, qui multâ bile abundat, & hinc ob temperamentum illud in quosdam inclinât morbos; sed qui nostra inspiciat fundamenta, aliter videbit, bilem quidem deficere, sed bonam nunquam abundare. B. Gal. *agtig*. G. Giffgallig, der viel Cholerische Feuchtigkeit hat. Gall. *Bilieux*, *cholere*. A. Bilious or Cholerick.

BILIS ATRA, Idem quod *Melancholia*.

BIOLYCHNION, est calor natus qui à parentibus facti communicatur, ipsumque deinceps comitatur; verum postea cum in lucem editus est, hic calor sensim perit, postquam pueri spiritus & sanguis ab alimentis & aëre nitroso, alterantur, resciantur, mutantur. Nugæ sunt eorum, qui affirmant calidum hoc perennare; Nam si calidum sit, in continuo partium attritu & motu erit, ergo ut cæteri ignes & calores, dispellitur, ex *βίῳ* vita, & *λύ-πῳ* lumen. B. *De ingeboren warmte*. G. *Eingebohren Warmte*. Gall. *la chaleur naturelle*. A. Nativa heat.

BIPINELLA, sive **PIMPINELLA**, est herba, cujus folia binis ordinibus plumatim sive pennatim digesta sunt, unde nomen. Vide *Pimpinella*.

BISLINGUA est *Hypoglossum*, seu *Laurus Alexandrina*, sic dicitur, quia supra ejus folium insuper foliolum habet linguæ instar.

BISMALVA, sive **ALTHÆA**: est officinarum vox barbarica. Vult dici, quasi duplex malva, vel quæ alterum tantum viribus pollet. Vel dicitur quasi malva ibiscum, vel malva viscum. Vide *Althæa*. Bis.

BISMUTHUM, idem quod *Marcafita*.

BISTACIUM, mutato B in P. fit *Piftacium*.

BISTORTA, Est planta, quæ habet folia ex radice erumpentia, longa, fatis ampla, & acuta, Patientiam referentia, magis viridia in superiori, quàm in inferiori parte, ex his erumpunt caules rotundi, parva quædam folia habentes; calix monophyllus, membranaceus, geminus, unus alteri suppositus, instar vaginæ; ex fundo hujus pedunculus oritur, cujus deinde fini adnascitur flos monopetalus, in segmenta profundissimè sectus, & staminibus octo præditus, in densas & longas spicas congestus; in fundo hujus floris invenitur ovarium triquetrum, instructum tubâ longâ, continens post maturitatem semina triangularia, & splendentia; radix est carnosa quasi tuberosa & geniculata seu nodosa, oblonga, pollicem crassa, in se contorta, capillitio donata, foris ex fusco nigricans, intus ex flavo rubescens, saporis austeriusculi, adstringentis, odoris nullius; crescit in locis humidis; voluerunt quidam illam esse Britannicam veterum, sed hujus radix est tenuis, cum illa Bistortæ sit satis crassa, folia tamen utriusque satis benè inter se conveniunt: dicitur *Bistorta*; ob radicem semel aut bis contortam: dicitur etiam *Serpentaria*, *Colubrina* & interdum *Dracunculus*, vel *Draconzium*. B. *Herts-tonge*. G. *Nater-wurtz*. Gall. *Bistorte*. A. *Bistort*, *Snake-weed*.

BITUMEN, dicitur omne corpus, quod igni admotum facilè flammam concipit, naphâ atque Petroleo spiffius, lentum valdè, tenacitate tamen primò adhuc diffuente; ab ignis calore liquefcit, in aqua non subsidet nec miscetur; sive tum minerale, vegetabile, vel factitium fuerit, unde nomen generale est.

BITUMEN JUDAICUM, vidè *Asphaltos*.

BLÆSITAS, est depravata locutio, à vitio linguæ, in conformatione aut obstructione peccantis. B. *Lispen*. G. *Lispeln*. Gall. *Begayement*. A. *Lispe*. Vide *Balbuties*.

BLÆSUS, est vitium in verborum prolotione. Item is cui pedes sive crura extrorsum vertuntur: vel cui dorsi spina anteriùs vel posterùs incurvata est. Paralyticum quoque significat, à *βλαστειν* distorqueo. B. *Lisper*. G. *Derdaulvelt*. Gall. *Begue*. A. *That stammreth in speaking*, or *Lispeth*.

BLAP-

BLAPTISECULA, vide *Cyanus*.

BLAS, est nomen ab *Helmontio* confictum, significans generaliter astrorum motum localem & alternativum; sed quid ipse per illud vocabulum significat forte nescivit, saltem nos nescimus.

BLATERONES, ex βλάξ derivatur. Est autem nomen piscis inutilis, ut sunt blaterones homines, multa, sed inutilia dicentes.

BLATTA, Vermiculus est, quasi blapta, ἀπὸ τοῦ βλάξω, id est nocendo, quia libros, ac vestes erodit. Hinc blattaria herba, quæ blattis scætet.

BLATTA BIZANTIA, sive UNGUIS ODORATUS, est alicujus conchillii integumentum: Odore suavi, colore fusco, figurâ oblongâ intar unguis.

BLATTARIA, planta est verbascum referens, differt tantum ab eo, quod ejus fructus sit magis rotundus, caules habet rectos, fortes, in ramos divisos; folia ejus sunt longa, verbasco angustiora, acuta, in margine incisa, non lanuginosa, coloris viridis nigricantis, in parte superiori splendentia, odoris ingrati, saporis amari; floris in quinque partes divisi, odori parum, pedunculis villosis adherentes; his floribus succedit divisis in eorum locum fructus, qui includit semina minima, nigricantia; radix rapum refert, est alba, dura, aliquantulum fibrosa: hæc invenit nomen hoc Latinum, à colligendis in se blattis: nam si alibi reponitur, vel projicitur, dicunt plurimas blattas super ea colligi. Alii à βλάπω noceo, quia blattæ vestimenta rodunt, & perforant. B. *Motten-kruid*. G. Schaben-kraut, Motten kraut. Gall. *herbe aux mites Blattaire*. A. Mothmulleyn.

BLENNΑ, est mucus crassus per palati foramina & nares destillans, qui provenit ex glandulis membranæ Schneiderianæ, investientis internas nares, cavitates ossis maxillæ superioris, sinus frontales, ossisque cuneiformis. B. *Snot*. G. Putzen, Notz, der unflat durch die Nasen. Gall. *Morve*, *Morveu*. A. Snot.

BLEPHARIDES, idem quod *Cilia*.

BLEPHARON, vide *Palpebra*.

BLEPHAROXYSTUM, instrumentum est, quo palpebræ raduntur & concinnantur, in Trachomate, sive asperitudine callosa palpebrarum interiorum, ex βλίφαρον, & ξυγῆ tondeo.

Βλασπισμὸς, incontinens est corporis jactatio, ex βάλλα, jacio.

BLITUM, est planta, cujus duæ species dantur generales, una alba, altera rubra, harum singulæ adhuc dividuntur in duas alias, blitum album majus habet caulem album, ramosum, quatuor circiter pedes altum; folia Betæ instar sed minora; flores sunt parvi, tribus staminibus constantes; ex calice tripartito surgentibus; pistillum autem abit deinde in femem plerumque oblongum, in capsula vesicæ æmula, quæ calix floris fuit, reconditum: radix est longa, pollicem crassa, saporis insulsi, ut tota planta: blitum rubrum majus, sive blitum nigrum, cum præcedente omnino convenit, differt tantum à colore; & quod ejus folia plerumque sunt minora; datur & blitum album minus, & blitum rubrum minus, refrigerantis & humectantis virtutis, quæ ab insulso satuoque sapore nomen habet: à Gr. βλάξ, quod bardum aut stupidum denotat. Gr. βλίτον stolidus, ignavus. B. *Majer*. G. *Majer*, Meyer. Gall. *Blette*. A. *Blite*.

BOA, papularum morbus est, cum maculis rubentibus corpus rubet. Idem quod *Papula*. B. *Roodhont / roodjong / roodvonk*. G. *Hitz-blatterlein*. A. *Pimples*.

BOCHETUM, sive DECOCTUM SECUNDARIUM, est alicujus decocti secunda decoctio. B. *Minder-dränk*.

BOCIA, est vas vitreum ventricosum cucurbitæ instar. B. *Gen buik-glas*. G. *Bauch-glasz*. Gall. *Verre ventru*. A. *Bellied glassè*.

BOCIUM, idem quod *Bronchocèle*.

BOLBOCASTANUM, vide *Bulbocastanum*.

BOLBONAC, vide *Bulbonac*.

BOLBOS, vide *Bulbus*.

BOLETUS CERVI, *Fungus cervinus*, *Tuber cervinum*. Crescit in sylvis ubi cervorum copia est. Sunt rotundi, magnitudine serè pilæ palmariæ, & aliquando minores, cortice obducuntur subnigro, intus continent materiam pulverulentam nigerrimam. Βολίται nomen habent teste Marcello, ἀπὸ τοῦ βάλου, gleba & *κίνας* valde. B. *Herts-wannen / Herts-spongie*. G. *Hirsch-brunst*, *Hirsch-schwamm*. A. *A Mushroom spawn*, *slime of the Hart*.

BOLUS, est Medicamentum internum, habens consistentiam, melle paulò crassiorē; & quantitas quæ unica dosi præscripta buccâ commodè excipi potest. **B. Cui hōst.** G. Ein bißsen, mundvoll, brocken. Gall. *Bolus*, *Morceau*, *une bouchée*. A. A Bolus.

BOLUS, Terræ genus est, ex pallido rubrum, vaporibus Martialibus imprimis imprægnatum. Estque Armena, Orientalis, Germanica, Bohemica, alba &c. in omnibus linguis *Bolus* appellatur. Gr. βῶλον gleba, ager, à βῶλον παῖο & λῖος valdè, quod è glebis pabulum animantibus uberrimè efflorescat.

BOMBAX, **BAMBAX** & **PAMBAX**, synonyma sunt, hinc nobis (sed malè) **Boom-wol** / nam arboreus tantum frutex est. Hinc porro **Bombazijne Wambais** / &c. sic fortè appellatur, quia more vermis bombycis, fructus ejus intus cote, in modum serici, est quasi nendo obductus. Vide *Xylon*. **B. Kattoen** / **Boom-wol**. G. Baum-wol. Gall. *Cotton* A. Cotton.

BOMBUS, idem quod *Borborygmus*.

BONA, vel **BŌNA**, est *Faba*, seu *Phaseolus*. Fortè nomen sortitur à Belgico idiomate *Boone* : vel à Latino Bonum, quòd legumen illud benè nutriat, hominique brutoque salutare & bonum.

BŌNIFACIA, idem quod *Laurus Alexandrina*.

BONUS GENIUS, est *Peucedanum* : à Græcis Prophetis ἀγαθὸς δαίμων, fortassè ob eximias vires, vel ob prognostica boni ominis, quæ ex illo divinare putabant.

BONUS HENRICUS, est lapathi vel *Chenopodii* species : planta scilicet, quæ plures caules habet pedem circiter altos, crassos, multis foliis triangularibus cinctos, quorum quaedam atriplici, alia aro similia sunt, sed alba & farinosa, longis pedunculis adhærentia; flos est apetalus, constans plurimis staminibus ex calice multifido surgentibus : pistillum autem abit in semen orbiculatum, planum in capsula veluti stelliformi, quæ floris calix fuit, reconditum : radix est longa, crassa, in plures ramos divisa, coloris flavi instar patientiæ : sic ob vires laudabiles appellatur : fortè ejus vires primùm à quopiam Henrico detectæ fuerunt : ideoque *Tota bona* & *Aureum Olus*. Gr. χρυσόλαχανον. **B. Algoede** / **Gorden Hendzif** / **Lamme-hens air**. G. Guter Heinrich, Schmerbel. Gall. *Toute bonne*, *Bon-Henri*. A. English Mercury. B9

BORAGO est herba, quæ habet caulem rotundum, debilem, excavatum, tenerum, ramosum, fætis quasi obductum, terram versùs inclinatis: folia ex radice erumpentia, ampla, oblonga, aut ferè rotunda, villosa, parùm acuta, tactui aspera, plerùmque repentia: flores in summitate caulis nascuntur, cærulei, vel albi, pulchri, visui grati, monopetali, rotati, ex cujus calice multifido oritur pistillum, media floris parti ad instar clavi infixum, & quatuor veluti embryonibus stipatum, qui abeunt in totidem semina veluti viperini capitis æmula, nigra, quæ in calice ipso longè ampliato maturefcunt: radix est crassa, digitum longa, succum viscosum & crassum continens, insipidum: *Borago* mutato B. in C. est *Corrago*, quia putatur cor ejus plantæ usu roborari, & lætificari. B. *Bernagie*. G. Boretich, burretsch. Gall. *Beurrache*. A. Borrage.

BORAX, est sal factitium ex sale Armoniaco, Nitro, Tartaro calcinato, Sale communi, Alumine, quæ cum urina liquantur, filtrantur, & tandem evaporantur. Sunt qui putant originem habere ex stabulis in quibus Elephantæ aluntur, quæ urina eorum & stercoribus imprægnata sunt. *Dioscorides* dicit habere porri colorem, sed nostrum album est, instar nitri: fortè à Porro nomen mutuatum, mutato P. in C. Gr. *κερσοκόλλα* five auri gluten. B. *Borax* / *Goud-soudeersel*. G. Borras, burretz. Gall. & A. *Borax*, *Boras*.

BORBORYGMUS, est murmur in intestinis amplis cum sonitu, ortum à flatu incluso, à *βορβορίζω* strepitum edo. B. *Bestore winden*. G. Ein Gemummel, Getetz. im Leibe. Gall. *Bruit*. A. Murmuring of the gutts.

BOROZAIL, aut *Zail* Æthiopum; in viris *Asab*, in fœminis verò *Affabatus* dicitur. In utraque ora fluvii *Senega* multa sunt regna, præsertim in ea quæ meridiem spectat, Regnum *Mely*, in ea quæ septentrionem regnum *Tombotu*. Ibi grassatur morbus, partes genitales potissimum infestans, diversus ab eo quæ vulgò *Gallicus* dicitur, qui ex immodica venere, cui multum obnoxii sunt, ortum habet.

BOSCI SALVIA, herba est à Boscum, vel Boscus, *bois*, in quibus locis crescit.

BOSMOROS, seu **BOSPOROS**, est frumenti species,

fortè, à βοσκειν pasco, & μέρος portio: quia frumentum dentibus vel molâ dividitur: vel quia à bobus calcando à paleis separatur, βός, & βώ; dorice est bos, vel etiam ex βός & πείρω transadigo, transeo.

BOTANICA, est ea scientiâ naturalis pars, quæ docet structuram, vires, & usum plantarum, easque certâ methodo in suas classes & genera distribuit; hinc *Botanicus*, dicitur, qui hanc scientiam tractat. Gr. à βοτάνη herba, gramen. B. *Kruid-kenning*. G. Kraut-kennung. Gall. *la Botanique*. A. Botany or simpling.

BOTHOR, sunt pustulæ oris non serpentes, sed tales quæ faciliè suppurantur & delentur, etsi nonnunquam leviter eas suppurare contingat. Estque *Bothor* generalis appellatio etiam pustularum faciei, pulmonis & aliarum partium. Variolæ ac morbilli etiam *Bothor* ab Arabibus nominantur & pro vesiculis pustulisque oculis adventantibus sumuntur.

BOTRYS, est racemus uvarum vitis; ut & Herbæ nomen, quæ sic à femine vocatur, quod racematim ramulis adnascitur; sive quòd plura ejus semina caulibus sic conferta pendeant, ut racemi in uva referant imaginem, à Cappadocibus, ἀμφοβολίαν vocari author est *Dioscorides*. B. *Truiben-kruid* / *Piment*. G. Trauben-kraut, Krotten-kraut. Gall. *Pimen*. A. Oake of Jerusalem.

BOUNIAS Gr. βυνίας, species Napi, cujus radix in rotundum crescit, ac βύνος, seu verrucosa loca amat.

BOVINA FAMES, idem quod *Bulimia*.

BRABYLA, prunorum species est; sic dicuntur quia alvum ducunt, quasi βράβαν βάλλοντα, id est, cibos depellentia, & ἴλα quasi μύλα, id est mala.

BRACHERIUM, idem quod *Anima*.

BRACHIA, Gr. βραχίονες, sunt plantarum, præcipuè autem arborum rami, quòd instar brachiorum hominis extendantur. B. *Boom-armen*. G. Der Ast. Gall. *Branches des Arbres*. A. Branches of trees.

BRACHIALE, idem quod *Carpus*.

BRACHIEUS, vide *Brachium*.

BRACHIUM, sive **LACERTUS**, est membrum constans brachio propriè dicto, cubito & manu. Forte à βραχίον sive βραχότιον τοῦ λοιπῆ τοῦ χειρῶν, brevissimus reliquæ partis manuum. Unde *Brachians Musculus*. B. *Urn*

Arm.

Arm. G. Der Arm. Gall. *Le bras*. A. The arm.

BRACHYLOGIA, vide *Brachylogus*.

BRACHYLOGUS, est qui suas sententias breviter determinat. *Brachylogia* est brevis locutio. Ut sunt *Aphorismi Hippocratis*, *ἑραχὸ* breve, & *λέγω* dico. Vide *Aphorismus*.

BRACHYPNOEA significat frequentius brevem, & simul ex longis intervallis factam spirationem.

BRADYPEPSIA, est tarda in ventriculo Ciborum coactio, orta ex defectu salivæ, liquoris gastrici, fibrarum ventriculi laxitate, pituitâ viscidâ abundante, motu corporis & respiratione imminutis: ex *ἑραδδ* tardum, & *πίπρω* coquo. B. *Ern langsame koking der mage*. G. *Langsame kochung des Magens*. A. Slow digestion.

Βραχυπότοι, ex *ἑραχὸς*, brevis, & *πίω*, bibo, qui parum, & raro bibunt. Plerumque sunt phrenitici, qui ad potus necessitatem non attendunt.

Βραχυπνοοί, ex *ἑραχὸς*, & *πνίω*, spiro, brevis spiritus, qui parum, & raro spiritum ducit.

BRANCA, est vox Italica, & significat pedem: sic vocatur *Acanthus*, *Branca ursina*: ideoque à similitudine quam ejus folia cum anterioribus urtorum pedibus habent.

BRANCHUS, est raucedo faucium, & asperæ arteriæ. *Raucitas Plin.* *Ravis Plauto*. à *ἑρέζω* forbeo. Vide *Raucedo*.

BRASSICA, est planta, quæ habet caulem humilem, crassum, cortice duro obductum, substantia medullosa repleto, saporis acris subdulcis: folia in initio erumpentia sunt ampla, obrotunda, fragilia, rubicunda, succulenta, rugosa, incisa, sinuosa, caulibus longis & crassis adherentia, plerumque convoluta, nervosa, foliis in parte inferiori decisis, altera superioris partis sibi invicem accumbentia & comprimentia, formant magnum caput obrotundum: flores quadrifidi & cruciformes, tetrapetali, ex quorum calice surgit pistillum, quod deinde abit in fructum, seu filiquam teretem, longam, cylindræam, septo intermedio, cui valvæ imbricatæ utrimque adhærescunt, in duo loculamenta divisam, seminibusque sextam subrotundis; radix est crassa, multas habens fibras. Gr. *Κρασίβη*; nomen accepit à *praeseca*, quod ex hujus scapo

minutim præsecatur, siquidem nunc tonsili, nunc cymoso caule spectatur: Non desunt, qui brassicam contendant ἀπὸ τοῦ βράζω, à vorando nomen accepisse, Estur enim à tota Plebecula tum cocta, tum cruda, vel muria condita. Non desunt qui Brassicam, quasi *Pasticam* nominatam referunt, quòd ex caule minutatim præsecatur, ut passa fiat. Vide *Crambe*. Hæc planta dividitur in tres species, 1°. Est quæ folia clausa, & dicitur capitata, 2°. Quæ folia explicata habet, 3°. Brassica cauliflora dicitur. B. *Hoof*. G. Kohl. Gall. *Choux*. A. Colewort.

BRASSICA MARINA, vide *Soldarella*.

BREGMA, est os sincipitis, figurâ quadrangularis anteriori interventu futuræ coronalis conjunctum ossi frontali, posteriori interventu futuræ lambdoïdæe connexum ossi occipitali, laterali unâ parte intercurrente futurâ sagittali connectitur cum suo pari cognomine, altero latere cum osse temporum, à βρέζω madesacio, quia illa ossa infantibus, & sæpe adultis humida & tenera sunt. B. *Het opper hoofds-been*. Gall. *Os Parietal*.

BREVE VAS, dicitur vas à ventriculo venosum in ramum venosum lienarem transiens. B. *Het korte vat*. G. Das kurtze gefäß. Gall. *Vaisselle bref ou court*. A. The Short vessel.

BREVIS CUBITI MUSCULUS, est musculorum cubiti extensor secundus dictus & brevis. Oritur ab humeri cervice, posteriori miscetur cum Longo & humeri os occupat, desinit verò in illam Olecrani partem, cui innititur. B. *De korte elleboogspier*. G. Den kurtze Ellenbogen Maufz. Gall. *Le muscle court extenseur de l'avant bras*. A. The Short muscle of the Elbow.

BRITANNICA, est Herba, quam dicunt in convallibus locis propè Arcem *Bretten* reperiri, unde nomen deducunt. Sed malè: neque, à britannica insula deduci debet ut nonnulli statuunt. Sed est vox originè Frisicâ: Medetur quippe gingivis sanguinolentis in scorbutico malo, quando dentes vacillant, consumuntur, atque decidunt. Venit itaque à vocibus *Britten* en *Brit*, quòd sonat *firmiter claudere* vel *inherere*, ut dentes sanis in alveolis solent, deinde additur *Tan*, & unius litteræ adjectione *D* fit *tand*: & *Hica* significat dentium expulsionem: hinc nostris *Hik* sive singultus, quia illa convulsionis species cum flatu expellitur.

BRI-

BRIZA, est frumenti species, ex quo panes conficiuntur: dicta hæc planta ἀπὸ τοῦ βρῖζειν, quod est onerare, aggravare, & quasi Veterno sopire; quod hujus panis esu evenire, scriptum reliquit *Galenus*.

BROCHI, sunt labiones, sive qui magna & inordinata labia habent: Item laquei Chirurgici genus.

BRODIUM, est liquor in quo Medicamenta vel afferantur vel diluuntur. Item expressus succus ex materia cocta. v.g. ex Capone.

BROMOS, est frumenti species: dicitur βρόμος & βρόμος non à satore, sed potius quia veterina eâ multum vescantur, vel à fragore, sonituque, quem seges matura, minimo tacta flatu, edit. Alii βρόμος legunt à βρόμα, quod cibum significat. Vocatur aliquando *Avena*.

BRONCHIA, sunt asperæ arteriæ, seu fistulæ respiratoriæ ramificationes; quæ ex annulis cartilagineis & membranis contractilibus componuntur: quæque primò in ramos, dein in ramulos innumeros divisa, desinunt in minimas illas vesiculas, præcipuam pulmonum substantiam conficientes, quæ ramulis racemorum instar adherent. à βρόγχος, guttur. B. De longe ppyes. Gall. *les Bronches*.

BRONCHOCELE, est tumor in larynge aut Broncho vel glandula Thyroidea, apparens, ortus ab humoribus in folliculis adiposis stagnantibus, vel ab aëre emphysematis speciem referente, à βρόγχος media pars asperæ arteriæ, aut νόδος tumor. B. Gurgel-geschwel / Kuel-schur. G. Gurgel Geschwulst. Gall. *Broncocele, ou Gœître*. A. A tumor in the throate.

BRONCHOTOMIA, est asperæ arteriæ, in membrano-fa ejus parte, quæ est intra duos annulos, sectio; usus est in angina caput laryngis occupante, ad suffocationem inhibendam, ex βρόγχος media pars asperæ arteriæ, τίμνω feco. B. Een openinge in de longe-pijp / stroot-suce. G. Eröffnung der Gurgel. Gall. *Broncotomie; Section du gosier*. A. Acutting of the wind pipe.

BRONCHUS, est asperæ arteriæ portio media, fistulosa, ex annulis incompletis, sive non perfectè rotundis anterioribus constructa; posterius per membranam musculosam connexis, ubi in rotunditate desiciunt; superior pars *Larynx*; inferior *Vesicularis* dicitur: inservit voci & respirationi, à βρόχος vel βρόχος sorbeo, jugiter enim ad sanguinis

nis accensionem aër absorbetur. B. *Het middelste deel der lucht-ader / lange-pijp.* G. Die Gurgel. Gall. *Gesier.* A. The wind-pipe.

BRUCHUS, à *βρύχου*, comedo, vermis est herbas, & arborum frondes rodens. Dicitur aliis *βρύχου*, à *βρύχου*, frendo, strideo.

BRUNELLA, est planta, quæ habet caulem minimum, repentem, lanuginosum parum, angulosum, coloris purpurei: folia oblonga, villosa, rubicunda, saporis viscosi aliquantulum amari: flores in spicam squammatam, densam, brevem congeruntur, habentque galeam erectam, integram, cavam, longam, in superiori parte in decem labiis dissectam: semina obrotunda in capsula, quæ flori tanquam calix inservit, inclusa: radix est parva, fibrosa; crescit hæc planta in sylvis & montibus. vid. Etymon in Prunella.

BRUSCANDULA, vide *Lupinus*.

BRUSCUS, vide *Ruscus*.

BRYGMUS, est dentium inter se collisorum stridor & strepitus ortus à motu convulsivo musculos maxillæ inferioris occupante, observandus in Epilepsia, similibusque morbis convullivis. *Βρυγμός.* B. *Het knersen der tanden.*

BRYON, est muscus, à *βρύων* pullulare, quia muscus ex arborum corticibus expullulat. Vide *Muscus*.

BRYONIA, dicitur à *βρύων* pullulare, quod in adjacentes scandens late pullulet: videtur derivari à *βρύων* uva: vel à *βρύων* germinare: uvas enim profert, & plura & longa germina. Gr. *Ἄμπελος λευκή, Φιλοθρον.* *Vitis alba* dicitur, non quod vitis sit, sed quod in vitis similitudinem, juxta parietes proserpat, claviculisque ubique adhareat: *Viticella* idcirco quoque nomen est: ut & *Psilothrum*, quod ejus acinis coria depilari possint; planta est quæ habet caules exiguos, ramulos, teneros, villosos, intra parvum tempus in magnam altitudinem crescentes, scandentes, plantas vicinas amplectentes: folia vitim referunt, sed minora, aspera, albescentia: flores sunt monopetali, campaniformes, albi, exigui, patentes, quinquifidi, ora radiatim expansa, calice tenacissime comprehensi, proprio calici adnati ita, ut unum corpus esse videantur, quinque staminibus præditi; alii flores similes innas-

cun-

cuntur ovario supra apicem ejus calice instructum. Ovarium innatum fini pedunculi, est bacca rotunda, vel ovata in initio viridis, sed post maturitatem rubicunda, fucum flavescens saporis ingrati habens, in qua haerent semina plura ovata & acuta; hujus ovarii apex coronatur calice & flore hermaphrodito simili flori masculino, sed minore: radix longa, crassa, tuberosa, carnosa, albida, flavescens, quasi fungosa, intus circulis donata, saporis acris mordacis, amaricantis; nauseabundi, odoris virosi, dum recens est, mitior fit, dum senescit: observatum est ad triginta annos vivere, & radicem ad hominis crassitiem excrevisse; crescit in aqua, & locis uliginosis, si radix est bifurcata, tunc illam saepe pro Mandragora vendunt, cultro faciem fingunt, & in superna parte infigunt granum hordei, quod deinde crescens, emittit radices tenues quae pilos capitis referunt. B. *Quartel-besien / wilde wjngaart.* G. Stick-wurtz, Schifz-wurtz, Rasz wurtzel, Hunds-Kuerbs, Roemische Ruebe, wilder Zitwan, Teufels kirsz. Gall. *Bryone, seu ardent, Colubrine, Conleuzrée, vigne blanche.* A. Bryony.

BRYOPTERIS, seu **DRYOPTERIS**, est filix querna alba, musco quercino innascens, à *ἔρβω* muscus quercinus, & *πτερίς* filix, folia enim alarum in modum habet explicata, à *πτερίς* ala.

BRYTON, est cerevisia; à *ἔρβω* germino, pullulo, quia hordeum, ex quo cerevisia coquitur, prius pullulare, & germen emittere debet.

BUBONIUM, seu **INGUINALIS**; sic dicitur quia bubones, seu tumores inguinales sanare dicitur, *βούβων* enim est inguen, & tumor in inguinum glandulis.

BUBO, est inguen, sive locus à flexu femoris ad pubem. Item tumor p.n. in inguinibus, à lue venerea, vel peste excitatus, haerens in glandulis inguinalibus vel inflammatis, vel suppuratis, vel scirrhosis à *βούβων* bubone laboro. B. *Tasbui / las-klier / pest-bui / venus-bui / klap-ooz.* G. Drusen, Schlier, Wachs-drufen, Knuttel in collo si fuerit. Ein Schlier. Gall. *Un bubon, Poulain.* A. Boile.

BUBONOCELE, est *Hernia* sive *Ramex inguinalis*, hoc est quando intestina per procesum peritonaei dilatatum, juxta decursum vasorum spermaticorum, in inguina de-

labuntur & tumorem p. n. constituunt : Nonnunquam pro bubone sive tumore in inguine sumitur, ex *βουβων* inguen, & *κίλη* tumor. B. *Ein zwelling in De lies / bzeuk / Darm-scheursel / lies-bzeuk*. G. Ein Bruch in den Gemäachen, vel untertheil des Leibes. Gall. *Hernie inguinale, ou descente dans l'Aine*. A. A rupture.

BUCCA, Gr. *στόμα, Γνάθος, κόρη*. Dicitur oris pars laxior, quæ inflando tumet, uti apparet in Tubicinibus. B. *De mond / het hot der kaken*. G. Die backen. Gall. *Bouche*. A. Thecheeke.

BUCCINATOR, est musculus buccarum rotundus, circuli instar, tenuis & membranofus, variis fibris intertextis ori tunicâ inseparabiliter succinctus. In hujus centro observavit *Casseri* robustum quoddam vinculum exterius enatum, & os genarum perreptans, ubi in musculum quendam parvum & gracilem buccæ directè oppositum terminetur. *Oritur* à superiori maxilla, inferitur in inferiorem ad gingivarum radices. *Ufus* est buccas cum labiis movere : Estque dentibus instar manus, dum huc illuc ad dentes cibos propellit, quo exactiùs comminuantur. B. *De Kaak-spier*. G. Der Backen-mausz. Gall. *Muscle Buccinateur*. A. The Muscle of the cheek.

BUCCINUM, BUCINUS, & BUCINUM, est flos regius, sic dicitur à similitudine tubarum, quæ buccinæ dicuntur.

BUCCULA, est carnofa sub mento pars. B. *De onder-hin*. G. Unter-backe. Gall. *Petite bouche*. A. The under-chin.

BUCEROS, est fœnum Græcum : sic dicitur quia ejus filiquæ Bovis cornu referant, ex *βός* bos, vacca, & *κίρας* cornu.

BUCRANION, est *Antirrhinon*, sic dictum, quòd ejus florum anterior facies, bovis capiti similis sit. Ex *βός* bos, & *κεφαλή*, caput, cranium.

BUGLOSSUM, Est planta quæ habet folia longa, & mediocriter ampla, villosa, aspera, coloris viridis fusci, splendens : caulis ad altitudinem unius vel duorum pedum assurgit, fetis quasi cinctus, in parte superiori dividitur in plures ramusculos, ex quibus nascuntur flosculi rubri, cærulei, vel albi, qui sunt monopetali, infundibuliformes, & multifidi, ex quorum calice ad basin usque

que secto, surgit pistillum, infimæ floris parti ad instar clavi affixum, & quatuor veluti stipatum embryonibus, qui deinde abeunt in totidem semina viperini capitis æmula, quæ in calice ipso longè ampliato maturefcunt; & saporis sunt amygdalarum: radix est longa, obrotunda, digiti crassitie, intus alba, extus nigra; tota planta habet succum viscosum: dicitur & lingua bovina: est species Boraginis: ex *ἔξ*; bos, & *γλῶσσα* lingua, quia folia hujus plantæ figurâ & asperitate suâ linguam bovinam imitantur. B. *Osse-tong*. G. Ochsen-zunge. Gall. *Buglossè*. A. Bugloss.

BUGULA, BUGLUM, BUGLA, Est planta, quæ habet duos caules, unus flores habet & est quadratus, alter tenuis & repens est; bini aliquantulum lanuginosi: folia habet oblonga, satis ampla, majora origano, mollia, aliquantulum in margine incisa, saporis subdulcis, postea amari & adstringentis: flores in spica verticillatim oriuntur, labio brevi staminibus ornato, inferiori trifido, mediâ parte procumbente bifidâ & majore: semina obrotunda, in capsula, quæ flori tanquam calix inservivit, inclusa: radix fibrosa, saporis adstringentis: datur & altera species Bugulæ, quæ dicitur consolida media Genevensis: est herba vulneraria, ideoque consolida media dicta. Nonnulli vocem derivant à Buglossa. B. *Σεγγροεν* / *ινδροεν*. G. Guntzel. Gall. *Bugle ou consoude moyenne*. A. Bugule.

BULAPATHUM, est *Lapathum bovinum*, sed potius *magnum*, quia particula *βο* est intensiva. Vide *Lapathum*.

BULBI, Gr. *βολβοι*. Fortè à *βυ* & *λυβη*, quod ob crassitiem facile,prehenduntur: vel à *βάλαν*, quia facile, globuli in modum projiciuntur. Suntque radices rotundæ, tunicatæ, quales sunt cæparum, tuliparum, hyacinthorum &c. Etiam ad alias radices vox illa transfertur, nempe ad radices tuberosas, ut glandes terrestres, bulbo-castana, solani tuberosi & Chrysanthemii tuberosi &c. radices: radix bulbosa vocatur, quando plurimis constat lamellis vel membranis carnis sibi invicem parallele impositis; quæ deinceps maximam partem in folia explicantur, ex quorum medio floriger caulis exsurgit, quæ omnia in autumno pereunt, sed in medio gemmam relinquunt, quæ remanet, & in qua jam tunc nova futura existit planta, quæ sequenti vere radices suas emittit, caulem, folia, & flores explicat; ut in prædictis plantis

videre est; imò in hujus nucleo medio jam hæret planta anni tertii: hoc cum tuberosis radicibus bulbosa commune habet, quòd citra gemmam mediam, unam, vel plures minores relinquat gemmulas (prout in magis vel minus fertili luxuriat solo,) quæ sequenti plerùmque anno novas fibrillas emittunt, & sui juris factæ matrem deserunt, & propriis præfunt muneribus. **B. Bollen / Klisterg.**
G. Kolb-wurtzel kein runde Wurtzel. Gall. *Racine ronde, Bulbes.* A. Bulbs or any root that is round.

BULBINA, & BULBINE, videtur diminutivum à *Bulbus.*

BULBOCASTANUM, Est planta, quæ habet folia tenuissimè divisa, ad seseli accedentia, sed saporis debilioris, cauli longo purpureo adhærentia; flos, semina, & umbella ad seseli quoque accedunt; radix est bulbosa, nigra cute obductâ, carnosa, edulis, extûs nigra, alba intûs; pro bulbo habet quasi nucem castaneam, hinc nomen dicitur Italis pancafeole, ex pane, & cafeo, quia nutrit instar panis & casei. Ex *βολβος* bulbus & *κασάνα*, Castanea, glans castaneam enim sapit; vocatur etiam glans terræ. **B. Hard-noten / Wuizen met staarten / Hard-akers.**
G. Erd-nusz, Erd-kesten, Schafermusz, Erd-eychlen, Grund-eychlen, Acker-eychlen, Erd feygen. Gall. *Glands de terre, Terrenoix.* A. Kepper nut, Earth-nut, pignut.

BULBONAC vel **BOLBONAC**, est herba, *Lunaria* sive *viola Latifolia* dicta: sic dici putat *Lobelius* à radice tuberosa seu bulbosa. **B. Penning-kruid / Penning-bloemen.** **G. Mondt-viole, Mondt-kraut.** Gall. *Lunaire.* A. Sattin or glonesty.

BUBONIUM, vide *Aster.*

BULBASPODELUS, est *Asphodelus bulbosus.*

BULBUS, vide *Bulbi.*

BULIMIA, idem quod *Bulimus.*

BULIMIASIS, idem quod *Bulimus.*

BULIMUS *Aurel. Phagadæna, Edacitas præter consuetudinem* Horationo. *βελιμος* Plut. in Symp. Galeni, *βελιμία, Βελιμοσις.* Plut. Hom. *Φαγιδαινα.* Estque fames aucta nimis; cui sæpè lipothymia comitantur, *Bovina* dicta: oritur aliquando à ventriculi fermento nimium acris, & quacunque acrimonia huc delata, vel vermibus, vel actionibus corporis validis, & fibrarum ventriculi & Intesti-

testinorum robore summo, unde tunicae membranaceæ & nervi irritati animal remedium, alimentum, sibi appetit, ex βῆ; bos, sive ut aliis placet ex particula βῆ, significationem augente & intendente, & λιμῆ; fames. B. *honger* / een ontverzadelijke honger / razende honger / eet-zucht. G. Al zu großer Hunger, Kuehe-hunger. Gall. *Appetit devorant*. A. An unsatiable hunger.

BUMELIA, est *Fraxinus bubula*, vel ut aliis placet, *Fraxinus magna*: ex βῆ; bos, aut ex βῆ particula augendi, & μελία vel μελία *Fraxinus*.

BUNIAS, sive NAPUS, significat radicem tuberosam, crassam & magnam, à similitudine collium, terraque tumorum, quos Gr. βυνίαν appellat.

BUPHTHALMUM, est planta, quæ habet caules ad altitudinem unius vel duorum pedum crescentes, tenues lanuginosos: folia alternatim incisa, lanuginosa, dentata, ranaceti minoris similia: flos est radiatus, ejusque discus ex plurimis flosculis folio imbricato inter se distinctis componitur, corona verò ex semi flosculis, embryonibus insidentibus, & calice squammoso comprehensis: embryones autem deinde abeunt in femina plerumque tenuia & angulosa: radix est dura & lignosa: dicitur etiam *oculus bovinus* seu *Cotyla fetida*. Vocatur sic, quia ejus flores oculi imitentur formam & boum potissimum oculis similes sint. B. *Koedil* / *Hoeroog* / stinkende hermilte / *Padde-bloem*. G. Kroaten-dill, Hundsz-dill, Hundsbium. Gall. *Oeil de bœuf*, *Espergoute*. A. Oxe-eye, May-weed.

BUPLEURON, est planta, quæ habet caulem nodosum, in ramos divisum: folia sunt oblonga, satis ampla, rigida, dura, nervosa, acuminata, auriculæ leporis satis similia, & alterno ordine cauli adnata: flos est rosaceus, umbellatus, quinque petalis constans in orbem positus, & calici insidentibus; is autem abit in fructum ex duobus seminibus compositum, oblongis, hinc gibbis & striatis, inde verò planis; crescit hæc planta in locis montosis ad sepes, & in dumetis. Videtur componi ex βῆ; bos, & πλεῦρον costa, quasi diceret bovis costa: dicitur & auricula leporis. Gall. *Perce feuille*, *Oreille de Lievre*.

BUPRESTIS, Gr. βύπρεστις, insectum est de genere cantharidum, in arbore pinu degens. Dicitur ex βῆ; bos, & πρεσθῆ; qui incendit, ex πῆσθῆ; quòd si bos cum pascuis

pascuis illud animal devoraverit inflammatione perit, & tumore abdominis.

BURSA PASTORIS, est *Thlaspios* species, quæ habet folia oblonga, incisa instar erucae, repentia: caules sunt exigui, ramosi, in alas divisi, folia habentes, quædam integra, alia profundè incisa: flores parvi, albi, juxta caules ordinati, quadrifidi, cruciformes sunt; post florem sequitur fructus triangularis, compressus, bursam referens, divisus in duo loculamenta, continentia semina exigua, ferè obrotunda, nigra: radix est longa, alba, fibrosa, saporis subdulcis & ingrati: crescit hæc planta in omnibus locis incultis: sic dicitur, quòd ejus folliculi feminales Bursam pastoriæ apprime referant. Hinc etiam *Pera pastoris* vocatur. B. *Herders-tas* / *Ceskens-kruud* / *Wozschens-kruud*. G. Tasschen-kraut. Gall. *Tabouret ou Bourse à Berger*. A. Shepherds purse.

BURSALIS MUSCULUS, est *Obturator* femoris internus, sic dictus quia tendines quadruplices junctos intra carnosum veluti marsupium, à tertio & quarto quadrigemino, eleganter formatum abscondit. B. *De brurs-spier*. G. Beutel-mausz. Gall. *l'Obturateur interne*. A. The inward Obturator.

BUSELINUM, est *Daucus vulgaris*, quasi diceret *Selinum bovinum*, id est *magnum*.

BUTOMON, est graminis arundinacei species, quæ habet caules rectos, crassos, politos, æquales: folia graminæa, triangularia, ex radice erumpentia: caulis est nudus, in hujus capite umbella sustinetur vel flos polypetalus, rosaceus: floris pistillum abit in fructum, qui constat conjunctis arctissimis vaginulis, quæ plurima semina plana, oblonga, exigua, recondunt: radix est crassa, alba, nodosa, fibrosa: hæc planta crescit in locis aquosis, præsertim in pratis vel circa mare: dicitur & *Platanaria*: sic dicitur, quia avidè à bobus expetitur; vel quia valdè scindit, ex βῆς bos; vel βῆ particula augens, & τῖνον seco. B. *Hirt / gras*. Gall. *Jonc fleuri*.

BUTYRUM, Gr. βῦτρον, quasi βῆς, seu bovis, τυρός, caseus, vel coagulum: pars est lactis pinguior ab ipso multà agitati one & conquassatione secretà: A. Chemicis hoc vocabulum translatum est ad liquores oleosos ex mineralibus paratos, uti ex Antimonio & Mercurio sub-

lima-

limato simul destillatis fit *Butyrum Antimonii*. B. *Bo-
ter*.

BUXUS, Est arbuscula, cujus truncus saepe instar fe-
moris crassus, lignum est durum, compactum, & flavum:
folia sunt oblonga, minima, dura, obrotunda, crassa, po-
lita, semper viridia, splendentia, odoris penetrantis satis
grati: flores minimi, herbacei, tribus vel quatuor stami-
nibus constantes, è fundo plerumque tetragono calicis fo-
liati surgentibus; embryones autem in aliis ejusdem plan-
tæ locis oriuntur, abeuntque in fructus ollæ inversæ quo-
dammodo æmulos, in tres partes apice dehiscentes, in
tria loculamenta divisos, seminibusque foetos in capiula
cartilaginosa, vi elasticâ munita, reconditis, hæc semina
sunt fusca, longa, splendentia à Gr. *βύξος*, mutato nem-
pè P. in B. venit à *βουδξω* densò, nam densum habet lig-
num. Hinc quoque *Bruscus* & *Ruscus*. B. *Palm / Bos-
boom / Sur-boom*. G. Buchsz-baum, Buxbaum. Gall.
Buis, *Bois*. A. Bostree.

BYNE, est *Maltum*, sive hordeum madefactum, &
germinans, quod postea siccatur, an à *βύνη* & *νύα*, quia
humore impletur? B. *Mout*. G. Maltz. Gall. *Moûture*,
Bruis. A. Malt.

BYSSUM, **BYSSUS**, est lini præstantissimi species.

C.

CACABUS seu **LEBES**, est vas terreum vel cupreum
majus, stanno intus obductum, quod climactere su-
pra ignem suspendi solet, in quo Medicamenta coquun-
tur. B. *En Kietel*. G. Eine Pfanne, Kessel. Gall. *Mar-
mite*, *Chaudron*. A. A Kettle, Caldron or Basin.

CACATORIA FEBRIS, est febris intermittens, (sic
dicta Clarissimo Sylvio de le Boe) cum alvi dejectione
multa vel frequenti, & quandoque simul torminosa, di-
verso accessus tempore ægros valdè affligens, ac debili-
tans: etiam *Catarrhica* & *Dejectoria* vocari potest. B. *De
hak-hooz*. G. Scheis Fieber. Gall. *Fievre avec devoie-
ment*. A. The purging fever.

CACHECTICUS, est qui cachexia laborat. B. *Zuga-
tig / die in een quaat vel steekt / wangedaantig*. G. Der
Col-